

24.9.2021

Varttitaseen ajankohtaiswebinaari

24.9.2021

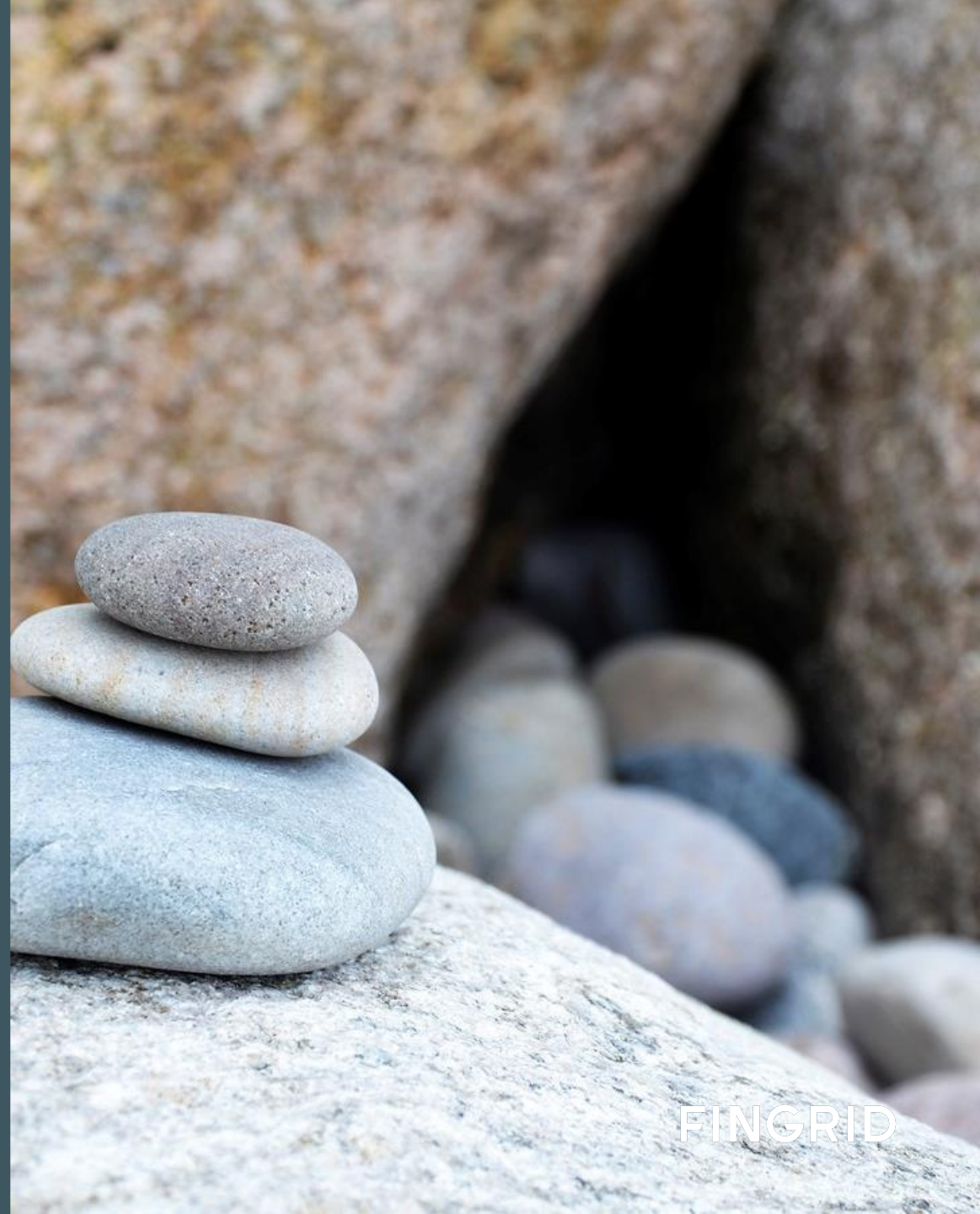
FINGRID

FINGRID

Agenda

- Ajankohtaiset
- Valtioneuvoston asetus sähköntoimitusten selvityksestä ja mittauksesta (767/2021)
- Siirtymissuunnitelma
(Oma Fingridin Varttitase-seuranta -palvelu)
- Puheenvuoro: Energiavirasto
- Syksyn sidosryhmätilaisuudet

www.fingrid.fi/varttitase
varttitase@fingrid.fi

FINGRID

Varttitaseen käyttöönotto

Ajankohtaiset

- Varttitaseen käyttöönotto etenee Suomessa ja muissa Pohjoismaissa suunnitelmien mukaisesti
- Valtioneuvoston asetus sähköntoimitusten selvityksestä ja mittauksesta annettu elokuussa.
- Fingrid perustaa tukkumarkkinoiden tiedonvaihdon kehitysfoorumin syksyn aikana.
 - Alkuvaiheessa agendalla ovat muun muassa varttitaseeseen liittyvät asiat.
- Energiaviraston poikkeuspäätöksen mukaisesti Fingridin tulee varmistaa varttitaseen kansallinen käyttöönotto ja varautua yhdessä sidosryhmien kanssa myös sellaiseen tilanteeseen, jossa yhteispohjoismainen toteutusaikataulu ei etene suunnitellusti.
 - Fingrid on keskustellut sidosryhmien kanssa riskiin varautumisesta ja vaiheittaiseen käyttöönottoon varautumisesta.

FINGRID

**Valtioneuvoston asetus
sähköntoimitusten
selvityksestä ja mittauksesta
(767/2021)**

annettu 12.8.2021

4 luku Taseselvitys

1 § Taseselvityksen tarkoitus ja sen perustana käytettävä menetelmä

- Taseselvityksen tarkoituksena on kunkin taseselvitysjakson aikana toteutuneiden sähköntoimitusten selvittäminen siten, että selvityksen lopputuloksena muodostetaan kullekin taseselvityksen piiriin kuuluvalla sähkömarkkinoiden osapuolelle sähkötase sen sähkönkäyttöön, -toimitukseen, -tuotantoon ja -hankintaan perustuen sekä lasketaan tasepoikkeama kyseisen taseselvitysjakson aikana. Jakeluverkonhaltijalle tapahtuvia avoimia toimituksia varten muodostetaan sähkötase erikseen sekä mittausalueen häviöille ja hävikille että mittausalueen tasepoikkeamalle.
- **Taseselvitysjaksona on 15 minuuttia.** Tasatunnissa on neljä taseselvitysjaksoa, joista ensimmäinen alkaa kyseisen tasatunnin alusta.
- **Taseselvityksen tulee perustua tuntimittaukseen tai varttimittaukseen.** Sähkön vähittäismyynnin osalta voidaan jakeluverkossa kuitenkin soveltaa tavanomaiseen mittariin perustuvan mittauksen ja tyyppikuormituskäyrän yhdistelmää.
- Taseselvityksessä ja siihen liittyvässä tiedonvaihdossa tulee noudattaa tasevastuuta ja taseselvitystä koskevan käsikirjan voimassa olevan version mukaista menettelyä, ellei sähkömarkkina-alaissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä toisin säädetä

4 luku Taseselvitys

4 § Mittausalue

- **Taseselvityksen selvitysalueena on mittausalue.** Sähköverkon kohdassa, jossa sähkö siirtyy mittausalueelta toiselle, tulee olla rajapistemittaus.
- **Verkonhaltijan** sähköverkko muodostaa mittausalueen. Verkonhaltija voi muodostaa sähköverkostansa myös useita mittausalueita.
- **Tasevastaava** voi sopia taseselvitysyksikön ja sen verkkonhaltijan kanssa, jonka sähköverkkoon tasevastaavan hallinnassa oleva kiinteistön tai sitä vastaavan kiinteistöryhmän sisäinen sähköverkko on liitetty, että tasevastaavan sähköverkko tai sen osa nimetään mittausalueeksi. Tasevastaavaan sovelletaan tällöin, mitä 2 luvun 1 §:ssä säädetään verkkonhaltijasta, mitä tämän luvun 5 §:ssä säädetään kantaverkonhaltijasta ja suurjännitteisen jakeluverkon haltijasta sekä mitä **6 luvun 3 §:ssä säädetään varttimittausvelvoitteesta.**
- Kiinteistön tai sitä vastaavan kiinteistöryhmän sisäisen **sähköverkon haltija, joka ei toimi tasevastaavana,** voi sopia taseselvitysyksikön ja sen verkkonhaltijan kanssa, jonka sähköverkkoon kiinteistön tai kiinteistöryhmän sisäinen sähköverkko on liitetty, että hänen sähköverkkonsa nimetään mittausalueeksi. **Tällaisen mittausalueen ylläpitäjän tehtävistä ja vastuista taseselvityksessä sovitaan tasesähköyksikön ja mittausalueen ylläpitäjän välisessä sopimuksessa.**
- Mittausalue tulee rekisteröidä taseselvitysyksikössä

6 luku Sähkötoimitusten mittaus sähköverkossa ja kiinteistön sisäisessä verkossa

3 § Mittauslaitteistolle ja -järjestelmälle asetettavat yleiset vaatimukset sähköverkossa

- Sähkönkulutuksen ja sähköntuotannon mittauksen sähköverkossa sekä verkonhaltijan rajapistemittauksen tulee perustua varttimittaukseen ja mittauslaitteiston etäluentaan (varttimittausvelvoite). Varttikohtainen mittautieto sekä jännitteetöntä aikaa koskeva tieto tulee tallentaa mittautietoa käsittelevään tietojärjestelmään. Jännitteetöntä aikaa koskeva tieto tulee säilyttää tietojärjestelmässä kahden vuoden ajan.
- Jakeluverkonhaltija voi poiketa varttimittausvelvoitteesta sellaisessa käyttöpaikassa, johon jakeluverkonhaltija ei tämän asetuksen voimaan tullessa ole asentanut tuntimittauslaitteistoa, joka voidaan muuttaa etäyhteydellä varttimittauslaitteistoksi, ja johon sillä ei ole velvollisuutta asentaa uutta etämittauslaitteistoa. Poikkeuksen piiriin voi kuulua ainoastaan sähkönkäyttöpaikka, joka:
 - 1) on varustettu enintään 3 x 25 ampeerin pääsulakkeilla;
 - 2) on varustettu yli 3 x 25 ampeerin pääsulakkeilla, jossa sähkönkulutus on enintään 5 000 kilowattituntia vuodessa ja jonne sähkö ostetaan sähkömarkkinalain 67 §:ssä tarkoitetuilla ehdoilla

6 luku Sähkuntoimitusten mittaus sähköverkossa ja kiinteistön sisäisessä verkossa

4 § Suunnitelma varttimittaukseen siirtymisestä

- Verkonhaltijan tulee laatia suunnitelma 3 §:ssä säädetty vaatimukset täyttävän mittauksen järjestämisestä mittausalueellaan ja toimittaa suunnitelma järjestelmävastaavalle kantaverkonhaltijalle. **Suunnitelma on päivitettävä** ennen taseselvitysjakson lyhentymistä 15 minuuttiin vähintään kuuden kuukauden välein, jos siihen tulee muutoksia.
- Mitä 1 momentissa säädetään verkonhaltijasta, **sovelletaan myös tasevastaavaan**, joka on sopinut taseselvitysyksikön ja verkonhaltijan kanssa hallinnassaan olevan kiinteistön tai sitä vastaavan kiinteistöryhmän sisäisen sähköverkon tai sen osan nimeämisestä mittausalueeksi 4 luvussa säädetyn mukaisesti.

Varttimittausvelvoite ja velvoite suunnitelman tekemisestä koskevat myös niitä mittausalueiden ylläpitäjiä, jotka eivät toimi tasevastaavina ja joiden vastuista taseselvityksessä on tehty erillinen sopimus Fingridin kanssa (Sopimus mittausalueen ylläpitäjän tehtävistä ja vastuista).

8 luku Voimaantulo

3 § Taseselvitysjaksoa ja varttimittausta koskevat siirtymäsäännökset

- Tämän asetuksen 4 luvun 1 §:n 2 momenttia sovelletaan **22 päivästä toukokuuta 2023**. Taseselvitysjaksona on tasatunti 21 päivään toukokuuta 2023.
- Tämän asetuksen 6 luvun 3 §:ää sovelletaan **22 päivästä toukokuuta 2023 seuraaviin mittauksiin**:
 - 1) rajapistemittaus;
 - 2) nimellisteholtaan yli yhden megavolttiampeerin voimalaitoksessa tuotetun sähkön mittaus;
 - 3) 3 x 200 ampeerin ja sitä suuremmalla pääsulakkeella varustetun sähkönkäyttöpaikan mittaus;
 - 4) sellaisen sähkönkäyttöpaikan mittaus, joka on liitetty nimellisjännitteeltään yli 400 voltin sähköverkkoon;
 - 5) sellaisen käyttöpaikan mittaus, jonka mittauslaitteisto voidaan etäyhteyksin käymättä paikan päällä ohjelmoida varttimittauslaitteistoksi.
- Kumotun asetuksen 6 luvun 4 §:ssä säädettyä tuntimittausvelvoitetta sovelletaan edellä 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa 21 päivään toukokuuta 2023. **Verkonhaltija voi kuitenkin toteuttaa mittauksen varttimittauksena jo asetuksen voimaantulosta.**
- **Muiden kuin 2 momentissa tarkoitettujen mittausten osalta verkkonhaltija voi noudattaa varttimittausvelvoitteen sijaan kumotun asetuksen 6 luvun 4 §:ssä säädettyä tuntimittausvelvoitetta 31 päivään joulukuuta 2028**, jos sähkönkulutus tai sähköntuotanto mitataan tuntimittauslaitteistolla.
- Verkonhaltijan tulee toimittaa järjestelmävastaavalle kantaverkonhaltijalle ensimmäinen tämän asetuksen 6 luvun 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu **suunnitelma kuukauden kuluessa tämän asetuksen voimaantulosta**

Mitä	Milloin
Taseselvitysjaksona on 15 minuuttia	22 päivästä toukokuuta 2023
Varttimittausvelvoite - Verkonhaltijat - Tasevastaavat, joiden hallinnassa on mittausalueita - Mittausalueet, joiden vastuista sovittu erillisellä sopimuksella	22 päivästä toukokuuta 2023 seuraaviin mittauksiin: 1) rajapistemittaus; 2) nimellisteholtaan yli yhden megavoltiampeerin voimalaitoksessa tuotetun sähkön mittaus; 3) 3 x 200 ampeerin ja sitä suuremmalla pääsulakkeella varustetun sähkönkäyttöpaikan mittaus; 4) sellaisen sähkönkäyttöpaikan mittaus, joka on liitetty nimellisjännitteeltään yli 400 voltin sähköverkkoon; 5) sellaisen käyttöpaikan mittaus, jonka mittauslaitteisto voidaan etäyhteyksin käymättä paikan päällä ohjelmoida varttimittauslaitteistoksi. Muiden mittauksen osalta verkkonhaltija voi noudattaa varttimittausvelvoitteen sijaan tuntimittausvelvoitetta 31 päivään joulukuuta 2028, jos sähkönkulutus tai sähköntuotanto mitataan tuntimittauslaitteistolla Verkonhaltija voi toteuttaa mittauksen varttimittauksena jo asetuksen voimaantulosta (1.11.2021)
Suunnitelma varttimittaukseen siirtymisestä - Verkonhaltijat - Tasevastaavat, joiden hallinnassa on mittausalueita - Mittausalueet, joiden vastuista sovittu erillisellä sopimuksella	Ensimmäinen suunnitelma kuukauden kuluessa asetuksen voimaantulosta (1.12.201) Suunnitelman päivitys kuuden kuukauden välein

An aerial photograph of a dense forest with a network of power lines and towers stretching across it. The text is overlaid in the center.

Siirtymissuunnitelma (Oma Fingrid -palvelu)

FINGRID

Varttimittauksen siirtymissuunnitelma

- Valtioneuvoston asetuksessa (767/2021) velvoitettava siirtymissuunnitelma tehdään **Oma Fingridin Varttitaseseuranta -palveluun**.
- Fingrid on lähestynyt verkonhaltijoita ja mittausaluevastuullisia infokirjeillä, joissa ohjeistetaan palvelun käyttöönotosta.
 - Tarkemmat ohjeet suunnitelman tekemisestä löytyy Oma Fingridin Varttitaseseuranta -palvelusta.
- Niiden yritysten osalta, joilla ei ole valmiina käyttöoikeuksia Oma Fingridissä, tulee ilmoittaa Fingridille infokirjeessä annetun lomakkeen kautta sen henkilön yhteystiedot, joka tulee tekemään yrityksen varttimittauksen siirtymissuunnitelman.

Oma Fingrid Varttitaseseuranta-palvelu

- Ensimmäinen suunnitelma tulee toimittaa Fingridille viimeistään 1.12.2021
- Suunnitelmaa päivitetään puolivuosittain.
- Työkalu koostuu kahdesta osiosta (+ ohjeet):
 - Mittausalueet –välilehdelle täytetään mittausaluekohtaisia tietoja.
 - Yrityskohtaiset mittausaluetiedot on haettu eSett:n tietokannasta ja viety suoraan työkaluun.
 - Toteutussuunnitelma –välilehdelle tehdään kyseisen yrityksen **kaikkien mittausalueiden yhteinen** siirtymissuunnitelma.
 - Ohjeet –välilehdellä ohjeistusta mitä tietoa mihinkin kohtaan täytetään.

FINGRID | Oma Fingrid

FI | EN Muutoslöki **HS** Sonkeri Hanni

Fingrid Oyj / Varttitaseseuranta▼

Mittausalueet Toteutussuunnitelma **Ohjeet**

Suunnitelmaan sisällytettävät mittaukset

- Suunnitelmaan tulee sisällyttää ne mittaukset, jotka tulee valtioneuvoston asetuksen mukaisesti siirtää varttimittaukseen 22.5.2023 mennessä.
- Mittausalueen rajapistemittauksien osalta mittauspiste tulee sisällyttää sen mittausalueen suunnitelmaan, kenen vastuulla rajapistemittaus ja sen siirtäminen 15 minuutin resoluutioon on.
 - Jos toinen mittausalue käyttää rajapistemittauksen mittautietoa esimerkiksi mittausalueen tuotannon tai kulutuksen raportointiin eSett:lle, tulee rajapistemittaus sisällyttää myös tämän mittausalueen suunnitelmaan tuotannon tai kulutuksen mittauksena.
- Mittauspiste nähdään siirtyneeksi varttiin silloin, kun mittausdata mittarilta aina toimijan mittautietojen hallintajärjestelmään asti on 15 minuutin resoluutiossa.

Siirtymissuunnitelman Q&A

Kysymys	Vastaus
Koskeeko varttitaseen käyttöönottoon liittyvät varttimittausmuutokset myös niitä yrityksiä/mittausalueita, jotka eivät ole kytketty suoraan kantaverkkoon?	Varttimittausvelvoite koskee kaikkia niitä mittauksia, jotka ovat mainittuina Valtioneuvoston asetuksessa (767/2021) sähköntoimitusten selvityksestä ja mittauksesta (linkki asetukseen): ” 3 § Taseselvitysjaksoa ja varttimittausta koskevat siirtymäsäännökset Tämän asetuksen 6 luvun 3 §:ää sovelletaan 22 päivästä toukokuuta 2023 seuraaviin mittauksiin: 1) rajapistemittaus; 2) nimellisteholtaan yli yhden megavoltiampeerin voimalaitoksessa tuotetun sähkön mittaus; 3) 3 x 200 ampeerin ja sitä suuremmalla pääsulakkeella varustetun sähkönkäyttöpaikan mittaus; 4) sellaisen sähkönkäyttöpaikan mittaus, joka on liitetty nimellisjännitteeltään yli 400 voltin sähköverkkoon; 5) sellaisen käyttöpaikan mittaus, jonka mittauslaitteisto voidaan etäyhteyksin käymättä paikan päällä ohjelmoida varttimittauslaitteistoksi.” Toisin sanoen varttimittausmuutokset koskevat myös tällaisia yllä kuvatun listan mukaisia mittauksia, vaikka mittausalueet eivät olisi kytketty suoraan kantaverkkoon.
Oma Fingridissä yrityksen kohdalla näkyvässä mittausaluelistauksessa on virhe. Miten tämä korjaantuu?	Yritysten mittausaluetiedot on haettu eSett:n tietokannasta. Jos tiedoissa on virhe, asiasta tulee ilmoittaa niin eSett:lle (settlement@esett.com) kuin Fingridille (varttitase@fingrid.fi), jotta tieto saadaan päivitettyä niin eSett:n järjestelmiin kuin Oma Fingridin Varttitaseseuranta -palvelun tietoihin.
Tuleeko siirtymissuunnitelma tehdä, vaikka mittausalueella ei olisi yhtään vartiin siirrettävää mittausta?	Oma Fingridin Varttitaseseuranta -palvelun ensimmäiselle sivulle (Mittausalueet) täytetään mittausaluekohtaiset perustiedot. Tiedot tulee täyttää vaikka verkonhaltija/mittausaluevastaava arvioisi, että kyseisen yrityksen mittausalueilla ei yhteenlaskettuna olisi yhtään varttimittaukseen siirrettävää mittausta. Varttitaseseurantapalvelun Ohjeet -välilehdellä on ohjeistus siitä, minkälaiset mittaukset tulee sisällyttää suunnitelmaan.

**Mahdollisissa
ongelmatilanteissa ja
kysymysten osalta voi olla
yhteydessä: varttitase@fingrid.fi**

An aerial photograph of a dense forest with a network of power lines and towers stretching across it. The text 'Puheenvuoro: Energiavirasto' is overlaid in the center.

Puheenvuoro: Energiavirasto

FINGRID

energiavirasto

Energiaviraston suorittama sähkömarkkinoiden valvonta ja tutkintapyyntöprosessi

Varttitaseen ajankohtaiswebinaari 24.9.2021

Lakimies Joonas Tervo

Energiavirasto

Verkot-ryhmä tekninen valvonta

Reilua energiaa

Yleisesti Energiaviraston tehtävästä valvoa sähkömarkkinoita

- Energiaviraston tehtävänä on valvoa sähkömarkkinalain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja viranomaisten määräysten noudattamista
- Energiavirastosta annetun lain (870/2013) 1 §:n mukaan virasto hoitaa tehtävät, jotka sille on annettu sähkömarkkinalaissa (588/2013) ja sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa (590/2013)
- Sähkömarkkinalain 106 §:n 2 momentin mukaan viraston tehtävänä on valvoa sähkömarkkinalain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja viranomaisten määräysten noudattamista

Yleisesti EV:lle suunnatuista tutkintapyynnöistä

- Sähkömarkkinalain valvonnan menettelytapoihin kuuluu tutkintapyynnot
- Valvontalaissa (29 §:ssä) säädetään tutkintapyynnöistä:

29 § Erytyissäännökset Energiamarkkinavirastolle tehtyjen tutkintapyyntöjen käsittelystä

Energiamarkkinaviraston on käsiteltävä sille osoitetut verkonhaltijoita sekä maakaasun varastointilaitteiston tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijoita koskevat tutkintapyynnot kahden kuukauden kuluessa tutkintapyynnön vastaanottamisesta.

Energiamarkkinavirasto voi pidentää käsittelylle asetettua määräaikaa enintään kahdella kuukaudella, jos tutkintapyynnön käsittely edellyttää lisätietojen hankkimista. Tämän jälkeen tutkintapyynnön käsittelyaikaa voidaan pidentää tutkintapyynnön tekijän suostumuksella.

Yleisesti Energiaviraston tutkintapyyntöprosessista

- Tutkintapyyntöissä sovelletaan hallintolain (434/2003) säädöksiä
- Tutkintapyyntö voi tehdä virastolle kuka tahansa tai virasto voi tutkia asiaa oma-aloitteisesti
- Yleensä kokonaan kirjallinen prosessi

Prosessin kulku yleisellä tasolla:

1. Tutkintapyyntö saapuu tai oma-aloitteinen tutkinta käynnistyy
2. Selvitetään sitä, kuuluuko tutkintapyyntö viraston toimivaltaan tai rajataan muuten asiaa
3. Selvitetään asiaa asianosaiselta ja tutkintapyyntö tekijältä
4. Asiassa voidaan hankkia tarvittavaa lisäselvitystä asianosaiselta tai tutkintapyyntö tekijältä
5. Aineisto on käyty läpi ja päätösluonnos on valmisteltu
6. Päätös annetaan
7. Mahdollinen valitusprosessi liittyy päätökseen

VNA sähköntoimitusten selvityksestä ja mittauksesta 6 luvun 4 § pykälän valvonta

- 6 luku 4 § Suunnitelma varttimittaukseen siirtymisestä:

Verkonhaltijan tulee laatia suunnitelma 3 §:ssä säädetty vaatimukset täyttävän mittauksen järjestämisestä mittausalueellaan ja toimittaa suunnitelma järjestelmävastaavalle kantaverkonhaltijalle. Suunnitelma on päivitettävä ennen taseselvitysjakson lyhentymistä 15 minuuttiin vähintään kuuden kuukauden välein, jos siihen tulee muutoksia.

Mitä 1 momentissa säädetään verkonhaltijasta, sovelletaan myös tasevastaavaan, joka on sopinut taseselvitysyksikön ja verkonhaltijan kanssa hallinnassaan olevan kiinteistön tai sitä vastaavan kiinteistöryhmän sisäisen sähköverkon tai sen osan nimeämisestä mittausalueeksi 4 luvussa säädetyn mukaisesti.

- 6 luvun 4 § pykälän kohdalla ei ole säädetty EV:lle erityistä ennakkollista valvontaa
- Asetuksen valvonnasta ei ole olemassa hallintokäytäntöä koska sääntely on uutta
- Asetuksen mukainen lainsäädäntö odottaa verkonhaltijan toimivan asetuksessa säädetyn mukaisesti ja laativan säädetty vaatimukset täyttävän suunnitelman ja toimittamaan tämän Fingridille
- VNA:n 6 luvun 4 §:n pykälän mukainen valvonta kuuluu siten viraston jälkikäteisen valvonnan piiriin (mahdollisten tutkintapyyntöjen selvittäminen)

Kiitos!

Lakimies Joonas Tervo
Energiavirasto Verkot-ryhmä
Lintulahdenkuja 2A, 00530 Helsinki
Puhelin 029 5050 063
www.energiavirasto.fi

energiavirasto

An aerial photograph of a dense forest with green and yellow trees. Several high-voltage power lines run vertically through the center of the image, supported by towers. The text 'Syksyn sidosryhmätilaisuudet' is overlaid in white, bold, sans-serif font. Two thin white diagonal lines cross the image from the top corners towards the center.

Syksyn sidosryhmätilaisuudet

FINGRID

Tulevia sidosryhmätilaisuuksia loppuvuodelle

Webinaari: Varttitaseen tuomat muutokset pörssikaupankäyntiin

- Ajankohta: loka-marraskuun vaihde. Vahvistetusta päivämäärästä tullaan tiedottamaan ja se tullaan lisäämään Adaton koulutuskalenteriin.
- Webinaarissa kuullaan puheenvuorot myös sähköpörsseilta.

Ajankohtaiswebinaari

- Ajankohta: marras-joulukuun vaihde. Vahvistetusta päivämäärästä tullaan tiedottamaan ja se tullaan lisäämään Adaton koulutuskalenteriin.

Varttiviesticintä ja -ohjeistus

Varttitase go live
22.5.2023

Kiitos!

FINGRID